

Marlena Rogus

Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ W JEDNOSTKACH SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

1. Wstęp

Celem artykułu jest przedstawienie koncepcji i celu zrównoważonego rozwoju w jednostkach samorządu terytorialnego. Po raz pierwszy definicja zrównoważonego rozwoju została podana w raporcie Brundtlanda w 1987 r. jako prawo do zaspokojenia aspiracji rozwojowych obecnej generacji bez ograniczania praw przyszłych pokoleń do zaspokojenia ich potrzeb rozwoju [9, s. 73]. Pożądany model rozwoju jest określany w raporcie jako zrównoważony, trwały, stabilny, a głównym jego celem jest zaspokojenie potrzeb i aspiracji ludności. Ponadto koncepcja zrównoważonego rozwoju została zapisana jako myśl przewodnia w Konstytucji RP oraz jako zasady krajowej polityki środowiska. Na poziomie lokalnym podstawą działań jednostek samorządu terytorialnego jest „Globalny program działań – Agenda 21”, przyjęty na Konferencji ONZ nt. „Środowisko i rozwój” w Rio de Janeiro w 1992 r. W literaturze przedmiotu autorzy, podkreślając cele zrównoważonego rozwoju, wymieniają cele ekologiczne, ekonomiczne, społeczne i przestrzenne. W tym znaczeniu zrównoważony rozwój oznacza uzyskanie równowagi w układzie działań społecznych, gospodarczych i ekologicznych.

2. Istota samorządu terytorialnego

Podstawowym zagadnieniem z punktu widzenia celu artykułu jest przedstawienie pojęcia samorządu terytorialnego. Wnikliwa analiza literatury oraz postanowień zawartych w normach prawnych ujawnia, że pojęcie samorządu terytorialnego w dzisiejszym rozumieniu jest wynikiem długotrwałej ewolucji. Pojęcie samorządu terytorialnego jest bez wątpienia pojęciem prawnym. Występuje w języku prawnym, niesie ze sobą określone treści i ma swój zakres znaczeniowy.

Zreformowany samorząd terytorialny w Polsce określono w art. 16 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jako ogół mieszkańców jednostek zasadniczego podziału terytorialnego stanowiących z mocy prawa wspólnotę samorządową (DzU nr 78, poz. 483), czyli społeczności lokalnych powołanych do kierowania i zarządzania zasadniczą częścią spraw publicznych w interesie swoich mieszkańców i na własną odpowiedzialność; granice kierowania i zarządzania określają przepisy prawa [6, s. 19]. Tak ukształtowanemu organizacyjnie trójszczeblowemu samorządowi terytorialnemu stworzone zostały warunki prawno-ustrojowe do rzeczywistego oddziaływania na rozwój społeczno-ekonomiczny w wymiarach lokalnym i regionalnym. Definicja ta wskazuje na wyodrębnienie prawne i organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego w strukturze państwa. Z wyodrębnienia wspólnot samorządowych wynika ich niezależność od aparatu państwowego (organów rządowych) oraz odrębna podmiotowość (osobowość) prawna, z wykonywania zaś obowiązków organów administracji państwowej wynika możliwość stosowania władztwa administracyjnego oraz podległość nadzorowi państwa, ale tylko w granicach określonych ustawami.

Podjmując próbę syntezy elementów składających się na istotę samorządu terytorialnego, należy stwierdzić, że decydujące znaczenie mają podmiot i przedmiot samorządu oraz sposób wykonania przezeń administracji państwowej.

W teorii prawa administracyjnego przyjmuje się, iż na pojęcie samorządu terytorialnego składają się następujące elementy [5, s. 88]:

- wyodrębniona grupa społeczna, określona przez prawo, której członkostwo powstaje z mocy prawa, powołana do wykonywania zadań administracji państwowej, w granicach przez prawo określonych, w sposób samodzielny, w formach właściwych administracji państwowej,
- wyodrębniona grupa społeczna mająca własną organizację, ustaloną w przepisach prawnych, o charakterze przedstawicielskim, pozostającą pod jej kontrolą, jako grupy społecznej, która ją wybrała,
- organizacja samorządu, zbudowana na zasadzie decentralizacji, działająca na podstawie prawa i pozostająca tylko pod nadzorem organów państwowych,
- organy samorządu terytorialnego, nie będące organami administracji państwowej, jednakże wchodzące w skład jednolitego aparatu państwowego jako całości.

Podmiotem samorządu terytorialnego jest więc społeczność zamieszkała na określonym obszarze, zorganizowana w terytorialny związek samorządowy – wspólnotę samorządową, przedmiotem za działalności samorządu terytorialnego jest wykonywanie administracji państwowej.

U podstaw instytucji samorządu terytorialnego leży przekazywanie przez państwo praw i obowiązków wykonywania zadań administracji publicznej lokalnym społecznościom. Oznacza to, iż część zadań publicznych zostaje powierzona do realizacji samorządom terytorialnym. Jednostki samorządu terytorialnego wykonują zadania publiczne nie zastrzeżone przez konstytucję lub ustawy dla innych orga-

nów. Ustawodawca nie definiuje pojęcia „zadania publiczne”. Uczynił to Trybunał Konstytucyjny w uchwale z 27 października 1994 r. (Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego 1994, W 10/93, cz. II, s. 197). Stwierdza w niej: „...wszystkie zadania samorządu terytorialnego mają charakter zadań publicznych w tym znaczeniu, że służą zaspokajaniu potrzeb zbiorowych społeczności lokalnej, jak i ogólnopństwowych” (za: [5, s. 53]). Zatem przedmiotem zadań publicznych jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb poszczególnych społeczności. Jednak zakres tych zadań może być różny. W ujęciu wąskim będzie to zaspokajanie bezpośrednich, powtarzających się i zarazem typowych potrzeb, np. w zakresie opieki zdrowotnej czy oświaty. Ujęcie szerokie obejmuje zaspokajanie wszystkich potrzeb, również pośrednich, np. dotyczących nawiązywania i podtrzymywania kontaktów międzynarodowych.

Na podstawie obowiązującej obecnie ustawy o samorządzie gminnym zadania można podzielić na własne oraz zlecone z zakresu administracji rządowej. Zadania własne samorząd realizuje we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Ustawy określają, które z zadań własnych mają charakter obligatoryjny, a które fakultatywny. Obowiązkowe zadania własne to takie, przy których samorząd ma swobodę w wyborze formy załatwienia sprawy, ale które załatwić musi. Co się zaś tyczy zadań fakultatywnych, to samorząd sam decyduje o ich podjęciu. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określono w poszczególnych ustawach. Poza zadaniami zleconymi przekazanymi ustawami samorządy mogą wykonywać zadania z zakresu administracji rządowej na podstawie porozumień z jej organami (przekazanie następuje na podstawie porozumienia).

3. Koncepcja zrównoważonego rozwoju

Aby skupić się bliżej na problemie, należy najpierw jednoznacznie określić znaczenie słowa „rozwój”. *Encyklopedia powszechna PWN* podaje dwie główne definicje pojęcia rozwoju. Pierwsza z nich brzmi następująco: rozwój to długotrwały proces kierunkowych zmian, w których można wyróżnić prawidłowo po sobie następujące etapy przemian danego obiektu, wykazujące stwierdzone różnicowanie się tego obiektu pod określonym względem, druga zaś określa rozwój jako proces kierunkowych przemian, w toku którego obiekty przechodzą od form lub stanów prostszych, mniej doskonałych, do form i stanów bardziej złożonych, doskonalszych pod określonym względem. Tak zdefiniowany rozwój to sekwencja logicznie następujących po sobie zmian bytów czy struktur prowadzących do osiągnięcia przez nie nowego stanu jakościowego i/lub ilościowego. Jeśli obiektem rozwoju jest gospodarka, to w definicjach rozwoju mówi się najczęściej o wpływie sił wytwórczych, pociągających za sobą zmiany w stosunkach produkcji i w sposobie produkcji.

Rozwój gospodarczy mierzono przez dziesięciolecia wskaźnikami ilościowymi wzrostu produkcji wytworzonej, a miarę rozwoju miernikami ekonomicznymi – również wzrostu ilościowego konsumpcji (a więc produkcji sprzedanej), zagrego-

wanymi wskaźnikami gospodarczymi, takimi jak: dochód narodowy, produkt narodowy brutto itp. W miarę zmian politycznych i społecznych oraz rozwoju świadomości społecznej i procesu globalizacji rozwój gospodarczy zaczęto wiązać z *rozwojem społecznym*.

Konkurencja na rynku wymusiła znaczny postęp naukowy i techniczny, wyrażający się we wzroście efektywności wykorzystania siły roboczej i surowców, m.in. energii i jej nośników. Dało to oczywiście, choć raczej przy okazji, korzyści środowisku – mniejsze zużycie zasobów naturalnych i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. Jednak bez uświadamiania sobie zagrożeń dla środowiska i zdrowia przez podmioty konkurujące na rynku postęp techniczny musiał doprowadzić do zwiększenia tych zagrożeń na skutek wprowadzania nowych substancji chemicznych, nierozkładalnych w naturalny sposób, niebezpiecznych dla zdrowia i dla środowiska przyrodniczego oraz na skutek gwałtownego, nie skoordynowanego ze środowiskiem rozwoju infrastruktury i osadnictwa [8, s. 4].

Dopiero w latach siedemdziesiątych dostrzeżono i zdefiniowano związki między rozwojem gospodarczym i rozwojem stosunków społecznych a środowiskiem i zasobami naturalnymi. Okres ten bywa początkiem rewolucji środowiskowej, gdyż podjęto wówczas na skalę ogólnoswiatową inicjatywy zmierzające do poszukiwań nowego modelu rozwoju ludzkiej cywilizacji – modelu oszczędzającego środowisko przyrodnicze i zapewniającego obecnym i przyszłym pokoleniom sprawliwy dostęp do jego zasobów.

Wśród inicjatyw politycznych i naukowych, które wywarły wpływ na kształtowanie się koncepcji rozwoju gospodarczego i społecznego opartego na sprawliwym dostępie obecnym i przyszłym pokoleń do zasobów środowiska jako szczególnie ważne należy wymienić takie, jak [7, s. 208]:

- 1968 r. – Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 2398, zobowiązująca Sekretarza Generalnego ONZ do przygotowania raportu o głównych problemach środowiska świata,
- 1969 r. – raport U Thanta Człowiek i jego środowisko,
- 1972 r. – konferencja ONZ w Sztokholmie „Człowiek i środowisko” (*Deklaracja sztokholmska w sprawie środowiska człowieka*),
- 1972 r. – I raport Klubu Rzymskiego *Granice wzrostu*,
- 1972 r. – powołanie UNEP, wyspecjalizowanej Agendy ONZ ds. ochrony środowiska,
- 1980 r. – *Światowa strategia ochrony przyrody* (uaktualniona w 1991 r. w publikacji *W trosce o Ziemię. Strategia zrównoważonego życia*),
- 1987 r. – raport Komisji ONZ ds. Środowiska i Rozwoju (Komisja Brundtlanda) „Nasza wspólna przyszłość”,
- 1992 r. – Konferencja ONZ nt. „Środowisko i rozwój” (Szczyt Ziemi) w Rio de Janeiro (wśród przyjętych dokumentów m.in. *Deklaracja w sprawie środowiska i rozwoju, Globalny program działań – Agenda 21*).

Do opracowania szerokiej definicji zrównoważonego rozwoju (*sustainable development*) i rozpowszechnienia jej koncepcji, zdecydowanie różnej od ekonomicznej definicji zrównoważonego wzrostu gospodarczego, przyczyniła się World Commission on Environment and Development (tzw. Komisja Brundtlanda). W raporcie końcowym *Our common future* (*Nasza wspólna przyszłość* – nazywanym też raportem Brundtlanda) po raz pierwszy została podana definicja *sustainable development*: „Zrównoważony rozwój to prawo do zaspokojenia aspiracji rozwojowych obecnej generacji bez ograniczania praw przyszłych pokoleń do zaspokojenia ich potrzeb rozwoju” [9, s. 73]. Pożądany model rozwoju określono w raporcie jako „zrównoważony, trwały, stabilny”, a głównym celem takiego rozwoju jest „zaspokojenie potrzeb i aspiracji ludności”.

Definicja ta wskazuje, że dla dobra przyszłych pokoleń, które też będą miały prawo do rozwoju, rozwój gospodarczy i cywilizacyjny obecnego pokolenia nie powinien odbywać się kosztem wyczerpywania zasobów nieodnawialnych i niszczenia środowiska. Jak wskazuje M. Kramer, zrównoważony rozwój to nadrzędny motyw długotrwałej strategii rozwoju dla społeczeństwa i gospodarki nastawionej na przyszłe pokolenia. Strategia ta ma na celu zapewnienie dobrobytu i pokoju społecznego przyszłym pokoleniom, a jednocześnie usuwanie nierównomiernego podziału dóbr z uwzględnieniem sytuacji środowiskowej i dynamiki wzrostu ludności na świecie [9, s. 74]. Angielski termin *sustainable* odnosi się do stanu, w którym dany podmiot może samowystarczalnie i długoterminowo podlegać procesom zmian, pozostając jednocześnie w dobrej kondycji. Stąd też termin *sustainable development* można tłumaczyć jako zdolny do podtrzymania rozwoju w przyszłości [11, s. 219].

Raport Brundtlanda był ważnym dokumentem przygotowawczym konferencji ONZ na temat środowiska i rozwoju, zorganizowanej w 1992 r. w Rio de Janeiro. Celem konferencji było wdrożenie pojęcia „zrównoważony rozwój” (*sustainable development*) jako myśli przewodniej i jako zasady światowej polityki środowiska i rozwoju. Dokumenty tam przyjęte, zwłaszcza *Deklaracja środowisko i rozwój* (deklaracja z Rio) oraz *Globalny program działań – Agenda 21*, dały całej społeczności międzynarodowej nowe impulsy do podejmowania szerokich działań w ochronie środowiska jako zasadniczej części kształtowania *nowej ery wzrostu* opartej na koncepcji *rozwoju zrównoważonego*. Deklaracja z Rio wysunęła na plan pierwszy prawo wszystkich ludzi, narodów, społeczeństw i pokoleń do zdrowego i produktywnego życia oraz do rozwoju zgodnego z naturą. W dokumencie tym zawarto zasady określające prawa i obowiązki państw w ich dążeniu do trwałego rozwoju ludzkości i zapewnienia jej dobrych warunków życia. *Agenda 21* zaś zawiera zbiór zaleceń i wytycznych dotyczących działań, które powinny być podejmowane przez państwa-sygnatariuszy na przełomie XX i XXI w. w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju. *Agenda 21* stanowi globalny konsens i zobowiązanie polityczne na najwyższym szczeblu do współpracy w dziedzinie środowiska i rozwoju gospodarczego. Za jej pomyślne zrealizowanie odpowiedzialne są zarówno

rządy poszczególnych krajów, jak i organizacje międzynarodowe, a przede wszystkim ONZ. Ważnym punktem wyjścia do zrównoważonego rozwoju jest gmina, wspierana przez społeczeństwo, organizacje pozarządowe i inne grupy.

Spójrzmy, jak na tle powyższych ustaleń wyglądają zasady zrównoważonego rozwoju w europejskich państwach. Otóż w 1994 r. na podstawie art. 20a konstytucji zrównoważony rozwój stał się celem państwa niemieckiego. W Republice Czeskiej zasadę zrównoważonego rozwoju wprowadzono jako ważną zasadę polityki środowiskowej w styczniu 2001 r. [9, s. 74]. W Polsce już w 1991 r. cele i kierunki działania zmierzające do poprawy stanu ochrony środowiska określono w polityce ekologicznej państwa. W dokumencie tym zastosowano pojęcie ekorozwoju, zdefiniowane jako podporządkowanie potrzeb i aspiracji społeczeństwa i państwa możliwościom, jakie daje środowisko, którym dysponujemy. Wytyczne polityki ekologicznej ujęto później w zmienionej w 1997 r. Konstytucji RP. W art. 5 określono, że „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska”, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju. Oznacza to, że w Rzeczypospolitej Polskiej stosowanie się do zasad zrównoważonego rozwoju oraz zapewnienie poszanowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego narodu polskiego jest stawiane na równi z obowiązkami zapewniania bezpieczeństwa, wolności i praw wszystkich obywateli oraz zachowania integralności terytorialnej i niepodległości, stanowiących najbardziej żywotne interesy narodowe. Pojęcie zrównoważonego rozwoju zdefiniowano również w Ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (DzU 1994 nr 49, poz. 196, z późn. zm.). W art. 3 ust. 3 lit. a stwierdza się, że rozwój zrównoważony „to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym w celu równoważenia szans dostępu do środowiska poszczególnych społeczeństw lub ich obywateli – zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń – następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych”.

Uwzględniając płaszczyznę europejską, należy wspomnieć o tym, że Unia Europejska zobowiązała się w umowie z Amsterdamu z 2 października 1997 r., podczas reform umów europejskich, do przestrzegania zasady zrównoważonego rozwoju we wszystkich dziedzinach polityki. W traktacie o Unii Europejskiej zapisano, iż podczas ustalania i przeprowadzania wspólnych działań politycznych, a szczególnie przy wspieraniu zrównoważonego rozwoju, należy uwzględnić wszystkie wymagania dotyczące ochrony środowiska. W związku z tym owa myśl przewodnia nie tylko odgrywa decydującą rolę w pozostałych dziedzinach administracji unijnej, ale także powinna zakorzenić się w szczegółowych przepisach państw członkowskich [9, s. 189]. W 2003 r. w Lizbonie Rada Europy ustaliła cel strategii zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej. Zgodnie z nim Unia ma się stać „naj-

bardziej konkurencyjną i dynamiczną, opartą na wiedzy gospodarką świata, zdolną do zrównoważonego rozwoju gospodarczego zapewniającego więcej lepszych miejsc pracy oraz większą spójność socjalną” [12, s. 195].

4. Cele zrównoważonego rozwoju

W literaturze przedmiotu autorzy wyróżniają następujące cele zrównoważonego rozwoju (por. [9, s. 78; 7, s. 220-222; 1, s. 65; 3, s. 105; 2, s. 5]): ekologiczne, ekonomiczne, społeczne, przestrzenne. Jako cele ekologiczne określa się utrzymanie równowagi atmosferycznej, zabezpieczenie nienaruszonych struktur przyrody, redukcje zanieczyszczeń oddziałujących na gospodarkę środowiskową, gwarancję długotrwałego korzystania z zasobów naturalnych. Cele te wyznaczają główne kierunki ochrony środowiska, zharmonizowane z działalnością człowieka. Na cele ekonomiczne składają się: trwały rozwój gospodarczy, uczciwa konkurencja podmiotów gospodarczych w dostępie do ograniczonych zasobów i możliwości odprowadzania zanieczyszczeń, dynamiczny rozwój jakościowy nowych procesów produkcyjnych (i produktów), które będą relatywnie w coraz mniejszym stopniu zużywać i zanieczyszczać środowisko. Cele społeczne to przede wszystkim równe szanse dostępu do korzystania ze środowiska dla społeczeństwa zarówno współczesnego, jak i dla przyszłych pokoleń oraz poprawa lub zachowanie wysokiej jakości życia, w tym zapewnienie bezpieczeństwa, praw człowieka itp. Cele te wyznaczają kierunki polityki społecznej. Jest oczywiste, że rozwój zrównoważony wymaga uwzględnienia tzw. porządku przestrzennego (zapobiegającego nadmiernemu i beładnemu zagospodarowaniu elementów gospodarczych, technicznych i społecznych w przestrzeni).

Rozpatrywanie rozwoju zrównoważonego w kategorii porządku, tj. ładu, oznacza, iż rozwój zrównoważony można ująć jako integrację następujących ładów: ekologicznego, gospodarczego, społecznego, przestrzennego i politycznego. Strukturalną podstawę kształtowania ładu zintegrowanego tworzy więc system celów strategicznych: ekologicznego, społecznego, gospodarczego i przestrzennego.

5. Zakończenie

Jak wynika z zaprezentowanych rozważań, rozwój zrównoważony jest pojęciem bardzo szerokim. Koncepcja zrównoważonego rozwoju wyrosła ze zrozumienia bezwzględnej konieczności zmiany paradygmatu „środowisko czy rozwój” na „środowisko i rozwój” (tj. rozwój społecznie pożądanym, uzasadnionym ekonomicznie i dopuszczalnym ekologicznie). Ponadto rozwój zrównoważony w jednostkach samorządu terytorialnego w praktyce to integracja następujących ładów:

- ładu ekologicznego, oznaczającego zgodność z wymaganiami szeroko rozumianej ochrony środowiska oraz nienaruszalnej trwałości zasobów środowiska naturalnego,

- ładu gospodarczego, związanego z trwałymi podstawami rozwoju gospodarczego gminy, niezbędnego do prawidłowego funkcjonowania każdej społeczności lokalnej (oznaczającego porządek w sferze stosunków gospodarczych, kształtujący się poprzez relacje gospodarcze między samorządem i organizacjami lokalnymi);
- ładu społecznego, rozumianego jako zaspokajanie potrzeb lokalnej społeczności oraz rozwijanie więzi społecznych i związanych z nimi instytucji życia społecznego (czyli jako porządek wynikający z organizacji życia społecznego, oparty na pewnych zasadach, normach i wartościach),
- ładu przestrzennego, oznaczającego integrację wymienionych powyżej ładu w granicach określonego obszaru (terytorium gminy), a więc zagadnienia społeczne, gospodarcze czy ekologiczne w nierozzerwalny sposób związane z określonym obszarem gminy,
- ładu politycznego, tzn. ogółu zagadnień związanych z zarządzaniem gminą.

Literatura

1. Borys T., *Planowanie ekorozwoju na poziomie regionalnym i lokalnym*, „Ekonomia i Środowisko” 2001 nr 2 (19).
2. Fiedor B., *Instrumenty ekonomiczne i rynkowe w realizacji koncepcji ekorozwoju*, [w:] *Agenda 21. Lokalne strategie zrównoważonego rozwoju – problemy, doświadczenia, perspektywy*, Międzynarodowa Konferencja Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP) i Stowarzyszenia Warszawska Agenda 21, Warszawa 2000.
3. Jabłoński J., *Program wspierania rozwoju regionalnego jako element realizacji polityki zrównoważonego rozwoju kraju*, „Ekonomia i Środowisko” 2003 nr 2 (24).
4. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, DzU 1997 nr 78, poz. 483.
5. Kotulski M., *Pojęcie i istota samorządu terytorialnego*, „Samorząd Terytorialny” 2000 nr 1-2.
6. Siemiński W., Sosnowski P., Tetera M., *Samorząd terytorialny: ustrój i gospodarka*, red. Z. Niewiadomski, Oficyna Wydawnicza Branta, Bydgoszcz–Warszawa 2001.
7. Stawasz D., *Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów*, red. T. Markowski, Uniwersytet Łódzki, Łódź 2001.
8. *Strategia zrównoważonego rozwoju Polski do 2025 roku. Wytyczne dla resortów opracowujących strategie sektorowe*, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 1999.
9. Urbaniec M., Kryński A., *Międzynarodowe zarządzanie środowiskiem*, t. 1: *Interdyscyplinarne założenia proekologicznego zarządzania przedsiębiorstwem*, red. M. Kramer, C.H. Beck, Warszawa 2004.
10. Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska, DzU 1994 nr 49, poz. 196, z późn. zm.
11. Zacher L.W., *Rozwój zrównoważony i trwały jako wyzwanie dla biznesu*, „Problemy Ekologii” 2004 nr 5.
12. *Zrównoważona Europa dla lepszego świata. Strategia zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej*, „Ekonomia i Środowisko” 2004 nr 1 (25).

SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE LOCAL GOVERNMENT ADMINISTRATION

Summary

The article introduces sustainable development of the local government administration. The first definition sustainable development is presented as development that meets the needs of the present and of future generations to meet their own needs. The sustainable development should be an elementary and inseparable part of the management in local governments administration.